Gedrags-protocollen

Beleid sociale veiligheid
Omgangsafspraken
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Conflicthantering
Anti-pestprotocol
Crisistraject ongewenst/ onacceptabel gedrag
Protocol tegen agressie en geweld
Gedragscode bij discriminatie

2026 - 2027

Terug naar begin

Inhoudsopgave

Inleiding **4**
Doel gedragsprotocollen 4
Preventief sociaal beleid **5**
Werkwijze preventief sociaal beleid 5
Inzicht in de beleving van sociale veiligheid van leerlingen 5
Omgangsafspraken op school **7**
Integraal kindcentrum De Golfbreker en de gezamenlijke gedragsregels 7
Uit de methode Kwink 7
Kwinkslagen bij omgaan met gedrag en/of ruzie 7
Luisterleerkrachten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Contactpersoon bij klachten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Protocol huiselijk geweld en kindermishandeling 9
De aandachtsfunctionarissen 9
Schema Meldcode De Golfbreker 10
Het afwegingskader 11
Conflicthantering 12
Wat is ongewenst gedrag? 13
Anti-pestprotocol **14**
Stappenplan bij pestgedrag 14
Stap 1: situatie ophelderen 14
Stap 2: ernst van het pesten inschatten 15
Stap 3: afspraken maken 15
Stap 4: analyseren en bijstellen 15
Stap 5: controle afbouwen of extra hulp 15
Stap 6: informatieverstrekking naar ouders van de groep 15
Mogelijke tussentijdse maatregelen 16
Gedragsspecialist in het verbeteringstraject 16
Crisistraject ongewenst en/ of onacceptabel gedrag 16
Ongewenst gedrag ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Onacceptabel gedrag ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Stap 1: Oepsbladen invullen 16
Stap 2: inlichten en oplossing zoeken 17
Stap 3: directie wordt betrokken 17

Stap 4: protocol schorsing en verwijdering 17
Protocol agressie en geweld 18
Gedragscode bij agressie en geweld 18
Gedragscode bij discriminatie 19
Bijlagen 20
Bijlage 1: OEPSblad groep 1 t/m 3 21
Oeps, er is iets vervelends gebeurd (groep 1-3) 21
Bijlage 2: OEPSblad groep 4 t/m 8 22
Oeps, er is iets vervelends gebeurd (groep 4-8) 22
Bijlage 3: signaalkaart pesten 24
Bijlage 4: de luisterleerkracht 26
Luisterleerkracht bij ons op school ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Wat is een luisterleerkracht? ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Bijlage 5: formulier incidentenregistratie 27
Bijlage 6: formulier wegen aard en ernst 29

Terug naar begin

Inleiding

Kinderen zitten op school om te leren. Zij zijn pas in staat om te leren en zichzelf te ontwikkelen als zij zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. Daarvoor is het nodig dat zij zich open kunnen stellen, maar ook dat zij zich gezien en geaccepteerd voelen en het gevoel hebben dat ze erbij horen. Zorgen voor sociale veiligheid gaat dus over méér dan het tegengaan van onveiligheid. Kinderen hebben ruimte nodig om te ontdekken waar grenzen liggen, fouten te maken, verantwoordelijkheid te leren nemen en daarop aangesproken te worden. Voor leerlingen is de school niet alleen de plek waar ze lesstof leren, maar ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten en waar zij kennismaken met de samenleving en verschillen in normen, waarden en omgangsvormen.

Doel gedragsprotocollen

De gedragsprotocollen hebben als doel om alle kinderen bij ons op school veiligheid bieden, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, streven we ernaar dat alle kinderen in de gelegenheid zijn om met veel plezier naar school te gaan. We doen dit door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen. Als er zich ongewenste situaties voordoen, dan kunnen zij elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Terug naar begin

Preventief sociaal beleid

De Golfbreker vindt een goed pedagogisch klimaat belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor de normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. De sfeer waarin een kind moet opgroeien is van belang om een volwaardig mens te worden. Wij werken daarom aan een vriendelijk en veilig klimaat met orde, structuur en regelmaat. Pas als een kind zich veilig voelt, kan het zich goed ontwikkelen.

Werkwijze preventief sociaal beleid

- Onze school hanteert de sociaal-emotionele methode Kwink vanuit de signalering met het sociaal-emotionele volgsysteem Cito Leerling in Beeld (gr 3-8) en KIJK! (gr 1-2).
- In elke groep maken kinderen en leraar aan het begin van het schooljaar afspraken met elkaar over gedragsvormen, zichtbaar gemaakt op de datamuur.
- Taakspel kan toegepast worden in de groepen die een impuls nodig hebben voor taakgerichtheid en/of samenwerken.
- Onze school heeft een Johan Cruyffplein. De veertien regels staan centraal in de groepen.
- Tijdens het (buiten)spelen wordt door Sportbedrijf Zaanstad spel aangeleerd en samenspelen gestimuleerd.
- In de groepen 3 t/m 8 is er een judo-aanbod, waarbij belangrijke sociale waardes worden behandeld.
- De leraren bespreken de groepsafspraken tijdens de startgesprekken aan het begin van het schooljaar.
- De school informeert ouders via de schoolgids in het hoofdstuk *De veilige school*.
- Extra aandacht voor sociale vaardigheden en gedrag vindt elk jaar plaats in de Week tegen Pesten en de Respectweek.

Inzicht in de beleving van sociale veiligheid van leerlingen

Om inzicht te krijgen in de beleving van sociale veiligheid van leerlingen op school:

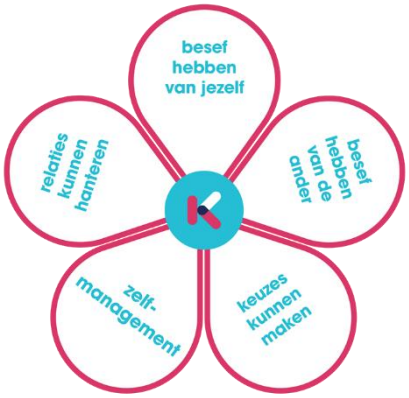
- Vindt er signalering en registratie plaats aan de hand van het sociaal-emotionele volgsysteem Cito Leerling in Beeld in januari. Ook vanuit Kijk! (groepen 1/ 2) vindt de signalering tweemaal per jaar plaats (januari en juni).
- Wordt er tweemaal per jaar (in november en april) een sociogram afgenomen, dat inzicht geeft in de sociale verhoudingen in de groep.
- Vanaf groep 5 wordt tweemaal per jaar (november en april) de enquête van de Ringaanpak afgenomen. Dit brengt de veiligheidsbeleving van de leerlingen in de groep in beeld.
- Vindt er signalering door leraren en/ of kinderen en/ of ouders plaats.
- Worden er groepsgesprekken en/ of individuele gesprekken ingezet.
- Kunnen leraren ondersteuning krijgen van juf Monique en juf Eline, de gedragsspecialisten op school.

- Wordt elke twee jaar de beleving van de sociale veiligheid en het welbevinden van alle kinderen uit de groepen 6 t/m 8 gemonitord door onderzoeksbureau Beekveld&Terpstra. De resultaten daarvan worden geanalyseerd en actiepunten worden opgesteld.
- De leerlingenraad heeft ook een belangrijke rol voor signalering. Veiligheidsbeleving staat elke vergadering op de agenda.

Sociale vaardigheden zijn net zo belangrijk als cognitieve vaardigheden. Wij werken op school gericht aan de sociale vaardigheden met de methode *Kwink*.

De methode *Kwink*

Kwink is een online methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Inclusief burgerschap en mediawijsheid. Voor groep 1 t/m 8 van het primair onderwijs. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Praktisch, leuk en altijd actueel. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep.

Figuur 1 De vijf SEL-competenties

Kwink:

- Voorkomt verstorend gedrag en pesten
- Kent een groep brede, preventieve aanpak
- Zorgt voor een sociaal veilige groep
- Verhoogt de leeropbrengsten
- Werkt met vijf bewezen gedragscompetenties
- Biedt iedere les unieke filmpjes
- Voldoet aan de Wet Sociale Veiligheid

Kwink is wetenschappelijk onderbouwd en erkend. Kwink is geïnspireerd op het boek ‘Groepsplan Gedrag, planmatig werken aan passend onderwijs’ van dr. Kees van Overveld. Kees van Overveld is inhoudelijk adviseur van Kwintessens, de maker van Kwink. Hij bundelde zijn ervaring en kennis én bewezen wetenschappelijke inzichten in het boek ‘Groepsplan Gedrag’.

Internationaal onderzoek (www.casel.org) wijst uit dat een sterk ingevuld programma voor sociaal-emotioneel leren (SEL) in combinatie met goed klassenmanagement, ook tot hogere scores leidt voor taal, lezen en rekenen.
De onafhankelijke Erkenningscommissie interventies heeft Kwink erkend als ‘goed onderbouwd’. Kwink is daardoor nu opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd instituut (NJi).

Terug naar begin

Omgangsafspraken op school

De omgangsafspraken op school zijn gebaseerd op de methode *Kwink*, gecombineerd met de gezamenlijke gedragsregels van Kindcentrum De Golfbreker.

Integraal kindcentrum De Golfbreker en de gezamenlijke gedragsregels

Als integraal kindcentrum De Golfbreker hanteren we vier gezamenlijke gedragsregels:

- Wij werken en spelen samen.
  Jij, ik, hij of zij: op De Golfbreker onderwijs en opvang hoort iedereen erbij!
- Wij zorgen voor rust in de school.
  Binnen de school is het een wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet!
- Wij gaan respectvol met elkaar om.
  Voor groot en klein zullen we aardig zijn. Zeg ik “stop”, hou dan op!
- Wij gaan goed met de materialen om.
  Voor alle materialen zorgen wij goed, omdat je ze weer gebruiken moet.

Uit de methode Kwink

Kwinkslagen zijn basistechnieken die kinderen leren om volgens een vaste aanpak bepaalde situaties op te lossen. Zo zijn er Kwink-slagen voor het oplossen van conflicten, geweldloos communiceren en het vergroten van de concentratie. Als kinderen die technieken telkens op een zelfde manier toepassen en daarmee succes ervaren, wordt de aanpak geïnternaliseerd. Zo kunnen ze belangrijke slagen maken en wordt de transitie van de les dus extra sterk. Bij elk van de vijf SEL-competenties reiken we een Kwink-slag aan.

Kwinkslagen bij omgaan met gedrag en/of ruzie

Wat zijn de Kwinkslagen?

Kwinkslagen zijn kleine, praktische stappenplannen (gedragsregels of technieken) die kinderen helpen om sociaal-emotionele vaardigheden in de praktijk te oefenen en toe te passen. Ze worden schoolbreed ingezet zodat iedereen dezelfde taal spreekt.

Er zijn **vijf vaste Kwinkslagen**:

- **De aardigspreker:** Denk na voordat je iets zegt, zeg wat je ziet en breng het op een aardige manier.
- **De zelfontspanner:** Kom tot rust en maak je hoofd leeg wanneer je gespannen bent, veel gedachten hebt of boos/druk voelt.
- **De verderkijker:** Kijk goed naar de ander, vraag hoe het met iemand gaat of bedenk hoe je een ander kunt helpen.
- **De keuzechecker:** Vraag jezelf af: *Wat kan ik kiezen? Wat betekent dat voor de ander? Wat wil ik kiezen?*
- **De zelfvertrouwer:** Ontwikkel een realistische kijk op wat je wel en niet kunt, en heb vertrouwen in je eigen kunnen.

[Terug naar begin]

Naast de Kwinkslagen wordt er gewerkt met *emotiewoorden*, de *Kwink van de week* en de *Circus-ik* (over hoe je reageert tijdens een conflict: als een bok, struisvogel of giraffe).

KWALITEITENKRACHT

De Kwink-slag Kwaliteitenkracht helpt kinderen om hun eigen kwaliteiten te ontdekken.

CODE HELP

Op school komen zo af en toe vervelende situaties voor. Denk hierbij aan pestgedrag, leerlingen die elkaar fysiek of verbaal pijn doen of een ongeluk op het schoolplein. In deze situaties helpt het als leerlingen opkomen voor elkaar en rekening houden met de ander. Code Help stelt de leerlingen twee vragen: Zie je het? Doe je iets? De leerlingen worden zich ervan bewust dat er altijd een keuze is: sluit je je ogen voor dat wat je ziet of heb je oog voor de ander en handel je hiernaar?

DE ZELFONTSPANNER

Op sommige momenten is het prettig als een leerling even tot rust kan komen. In een drukke omgeving of een situatie waar de leerling zich lastig kan concentreren en gedachten de overhand nemen. De Zelfontspanner geeft de leerling concrete handvatten om zich bewust te worden van lichaam en geest en vervolgens vanuit meer rust te handelen.

DE AARDIGSPREKER

In de interactie tussen leerlingen gebeurt veel. Snelle keuzes zorgen ervoor dat er soms escalaties plaatsvinden n.a.v. negatieve communicatie. We leren leerlingen wat nodig is om tot positieve communicatie te komen: de rust bewaren, je aan de feiten houden, vriendelijk blijven en rekening houden met de gevoelens van een ander. Door Condor als hulpmiddel te gebruiken leert een leerling hoe positief communiceren er concreet uit ziet.

DE KEUZE-CHECK

Leerlingen kiezen vaak snel. Ze staan niet stil bij welke keuzemogelijkheden ze hebben en wat de gevolgen van die keuze zijn, voor zichzelf en de ander. De keuze-check helpt leerlingen om even stil te staan bij het keuzemoment. Centraal staat een luiaard. De traagheid van het dier symboliseert de rust die nodig is om tot een goede keuze te maken.

DE OVERSTEEKTECHNIEK

Een conflict kan snel escaleren, kinderen kunnen de controle over hun gedrag verliezen en geen rekening meer houden met anderen. Daarom is het van belang dat kinderen leren:

- Tot rust te komen in een conflictsituatie
- Zich te verplaatsen in de positie van de ander
- Gezamenlijk te werken aan een oplossing

Terug naar begin

Luisterleerkracht

Op De Golfbreker zijn twee luisterleraren voor de kinderen: juf Sandra en juf Josien. In iedere groep hangt een foto van deze leraren en wordt besproken dat de kinderen bij hen terecht kunnen voor alles, ook voor pesten. De luisterleerkracht gaat zorgvuldig en integer met de informatie om. Samen met de betrokkene(n) wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn. Als de veiligheid van het kind daadwerkelijk in het geding is, kunnen er in overleg met het kind stappen ondernomen worden. In die zin kan geheimhouding niet beloofd worden. De luisterleerkracht kan ingeschakeld worden wanneer kinderen te maken krijgen met ongewenst gedrag of wanneer ze zelf niet lekker in je vel zitten, bijvoorbeeld door de thuissituatie of doordat ze iets vervelends hebben meegemaakt, bijvoorbeeld:

- Overlijden van een dierbaar persoon;
- Ruzie tussen de ouders;
- Ruzie met de ouders, broer(s) of zus(sen).

Protocol huiselijk geweld en kindermishandeling

Op onze school werken wij met de *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*.

De Aandachtsfunctionarissen

Op onze school zijn er in het kader van de meldcode twee aandachtsfunctionarissen: de IB'ers Noah van Son en Wendy Engels. Zij ondersteunen en adviseren collega's als er mogelijk sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierbij worden systematisch de stappen van de meldcode en het afwegingskader doorlopen.

[Terug naar begin]

Schema Meldcode De Golfbreker

NOTITIES:

Stap 1: Zie voor de signalen op blz. 97 ev. map LVAK. De leraar observeert het kind. Brengt de signalen in kaart en bespreekt deze met de AF (Marion Zijm en Wendy Engels). Gaat in gesprek met de ouder(s) over de zorgen. Gaat in gesprek met het kind over de zorgen. Registreert. Let ook op oudersignalen!

Stap 2: Overleg met de aandachtsfunctionaris (Marion Zijm en Wendy Engels) en/ of intern overleg met directie, OT, SMW (Annemarie Fligh). Wanneer nodig, en met toestemming van ouders en het kind (12+), wordt overleg gevoerd met het jeugdteam/ wijkteam/ huisarts. Indien nodig en bij letselduiding wordt advies gevraagd bij Veilig Thuis (0800-2000). Registratie.

Stap 3: AF voert samen met de leraar gesprekken met de ouder(s), deelt de zorg met de ouder(s) en met het kind (12+) en documenteert de gesprekken.

Stap 4: In samenspraak met elkaar wegen de beroepskrachten (zie stap 2) de verkregen informatie en schatten het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling in evenals de aard en ernst van het geweld. AF gebruikt het afwegingskader en raadpleegt VT bij twijfel. Bespreekt de uitkomsten van de weging met de ouder(s) en met het kind (12+). Registratie.
Noot: tot en met stap 4 mag je overleggen met VT zonder namen te noemen!

Stap 5: Beslissingen nemen!

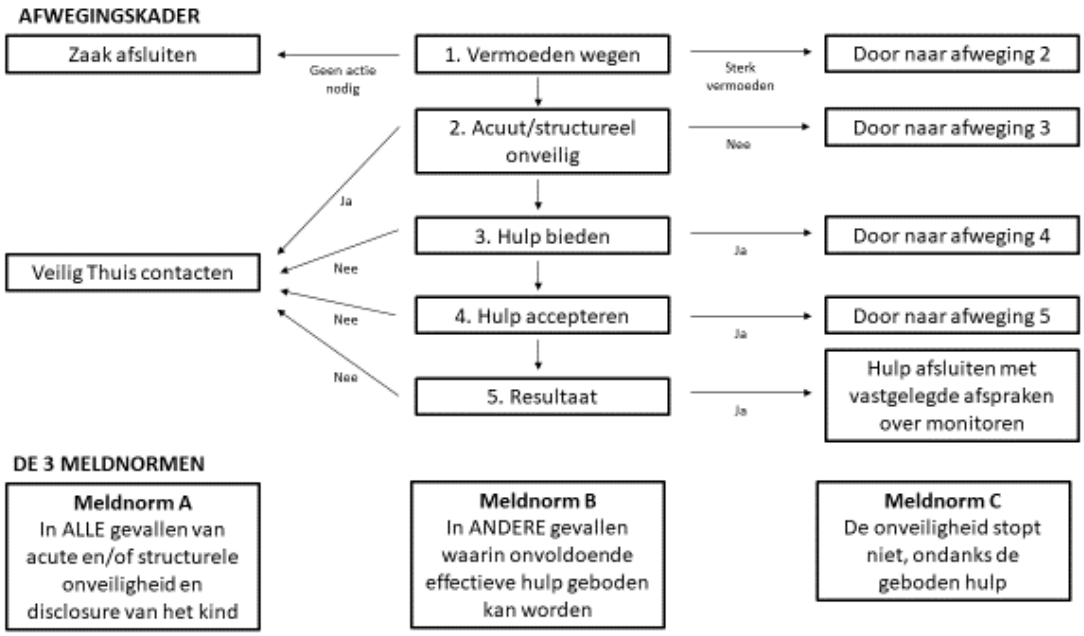
Stap 5A: zelf hulp organiseren (indien melden niet noodzakelijk is en de betrokkenen meewerken aan de te organiseren hulp. Hierbij wordt gezorgd voor een warme overdracht). Maak duidelijke afspraken met gezin en hulpverleners over de casusregie, de termijnen waarbinnen de hulp effect moet hebben en hoe wordt gemonitord of de gegeven hulp afdoende is. Bij aanhoudende zorgen opnieuw in overleg. Bespreek de uitkomsten van de beslissingen met de ouders.

	Stap 5B: een melding doen bij VT (bij acute structurele onveiligheid, bij disclosure of bij onduidelijkheid over het geweld). Afstemming met VT is noodzakelijk. **Per 1/1/19** verplicht te melden bij acute onveiligheid en structurele onveiligheid, ook wanneer hulp ingezet kan worden of al is ingezet.

Het afwegingskader

De uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in de stappen 4 en 5:

Terug naar begin

Conflicthantering

Daar waar mensen samenwerken zijn er conflicten. Dat is niet erg. Die spreken we uit. Dat doen wij op de volgende wijze. Een kind of volwassene die het gedrag van een ander als lastig of storend ervaart, zegt één keer: “Stop”. Dit is het signaal voor de ander om ermee te stoppen. Gebeurt dat niet, dan waarschuwt diegene een volwassene in de buurt. Bij een conflict gaan we in gesprek. In principe worden conflicten op de dag zelf op school uitgesproken. Komen we niet tot een echte oplossing, dan wordt er met een leraar of IB’er en/of directie een vervolggesprek gehouden. Zie ook de kwinkslag: oversteektechniek.

Terug naar begin

Wat is ongewenst gedrag?

Ongewenst gedrag is gedrag waar een (ander) persoon last van heeft. Sommige vormen van ongewenst gedrag zijn voor iedereen duidelijk:

- Discriminatie;
- Bedreigingen;
- Pesten;
- Roddelen;
- Handtastelijkheden;
- Allerlei vormen van lichamelijk en geestelijk geweld.

Er zijn situaties, die voor anderen minder opvallen, maar die voor het persoonlijke plezier op school sterk verminderen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Vervelende opmerkingen over een persoon, die telkens opnieuw worden gemaakt;
- Bedreigende (digitale) berichten;
- Opdrachten of spullen die steeds kwijt worden gemaakt;
- Steeds aandacht krijgen van/geven aan iemand, waar de ander zich niet prettig bij voelt.

Wat ongewenst is, bepaalt een kind in eerste instantie zelf. Wat voor de één ongewenst is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Het wordt pas een probleem als je er samen niet meer uitkomt. Wij adviseren leerlingen om naar een klasgenootje of een volwassene te stappen. Hierbij kan ook gedacht worden aan de luisterleerkracht.

Anti-pestprotocol

De definitie van pesten op school luidt als volgt: “Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen”. Plagen is incidenteel. Pesten gebeurt echter systematisch: een aantal keren per dag of per week. Pesten kan een school helaas niet 100% voorkomen en is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school dan ook serieus aanpakken. Het onderscheid dat onze school maakt tussen pesten en plagen:

Plagen	**Pesten**
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend ‘slachtoffer’	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/ voortdurend

Er is op De Golfbreker een anti-pestcoördinator. Dit is juf Wendy. Zij is aanspreekpunt voor leerlingen en ouders die te maken krijgen met pesten. Juf Wendy vangt de gepeste leerling (en de ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de pestsituatie op te lossen. Daarbij verwijst en begeleidt de anti-pestcoördinator eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school.

Stappenplan bij pestgedrag

Indien er sprake is van pesten, dan gaan we daar actief mee om. De volgende vijf groepen worden hierin meegenomen: de leraar, de pester, het gepeste kind, de groep en de ouders. Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen en geverifieerd. Op het moment dat een leerling, ouder of een leraar een melding maakt van pestgedrag, beschikt de school over een directe aanpak. De volgende stappen worden ondernomen. De stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1: situatie ophelderen

Als het beeld nog niet duidelijk is, maken we eerst met het betreffende kind het onderscheid tussen plagen en pesten om de situatie helder te krijgen. Dit doen we aan de hand van de volgende mogelijke vragen:

- Ben je bang voor degene die dingen tegen je zegt of doet?
- Zeg je of doe je wat terug?
- Helpt het als je zegt: “Stop, houd op” (gelijkwaardigheid- machtsverschil)
- Is of zijn het steeds dezelfde kind(eren), van wie je last hebt?
- Ben je de enige? (‘wisselend’ of hetzelfde slachtoffer)
- Vind je het vervelend, word je er verdrietig van?
- Vergeet je het weer snel? (humoristisch - kwetsend)

- Heb je er vaak last van?
- Hoe vaak is het gebeurd? (af en toe – vaak - voortdurend)

Stap 2: ernst van het pesten inschatten

De leraar heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling(en) die pest(en) (de pesters) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt door de leraar en de IB'er een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De ouders van het gepeste kind en de pester worden op de hoogte gesteld. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag in verband met pleinwacht of andere situaties.

Stap 3: afspraken maken

De leraar (en IB'er) heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leraar klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er wordt benadrukt dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is klikken. Angst om zaken te melden moet worden weggenomen. De leraar observeert een week nauwkeurig.

Stap 4: analyseren en bijstellen

Na een vooraf afgesproken periode vindt er een evaluatiegesprek plaats met de pester en de gepeste. Is het gelukt om de afspraak na te komen? In dat geval worden de afspraken gehandhaafd/ bijgesteld. Het volgende gesprek vindt plaats over twee weken. Als het niet gelukt is, wordt geanalyseerd waardoor het is misgegaan. De leraar blijft overleggen met de IB'er. Eventueel worden er handelingsafspraken opgesteld voor een korte periode. Het wordt met ouders gecommuniceerd en het team wordt geïnformeerd.

Stap 5: controle afbouwen of extra hulp

Indien nodig is er opnieuw een gesprek tussen leraar, IB'er en leerlingen. Als de effecten positief zijn, dan wordt de controle langzaam afgebouwd. Als dat niet het geval is, worden handelingsafspraken opgesteld, waarbij eventueel ook andere deskundigheid of het ondersteuningsteam ingeschakeld kan worden. Het wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 6: informatieverstrekking naar ouders van de groep

Als er sprake is van betrokkenheid van een groot deel van de groep of de impact van de situatie op de hele groep, volgt er een gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit gesprek wordt geleid door een directielid en IB'er. De leraar is hierbij aanwezig. De doelen van de bijeenkomst zijn het verstrekken van informatie en bespreken wat ouders kunnen doen om het gedrag te beïnvloeden.

Terug naar begin

Mogelijke tussentijdse maatregelen

- Er wordt gekeken naar een passende maatregel.
- Voorbeelden ter verbetering van het gedrag:
    - Het heen-en-weer-schrift (school-thuis) hanteren;
    - Dagelijks gesprekje/ evaluatie aan het einde van de dag of eventueel een heen- en weerschriftje of kort bericht via Parro;
    - Inzet van een contract, ondertekend door leerling, ouders en leraar;
    - Een combinatie van bovengenoemde onderdelen.

Gedragsspecialist in het verbeteringstraject

- Als het gaat om de functionering van een groep, dan kan er een interventie plaatsvinden door de gedragsspecialist.
- Externen kunnen worden betrokken, zoals het Jeugdteam, GGZ, schoolarts of politie, wanneer er zich extreme situaties voordoen als bedreiging of bij situaties die zich buiten het bereik van de school bevinden. Dit traject loopt via de IB'er en/of de directie.
- Schorsing of verwijdering is mogelijk in extreme situaties. Dit traject, op basis van het Agora-beleid, loopt altijd via de directie. Zie bijlage 7.
- Bovengenoemde zaken gebeuren in overleg met betrokken ouders en verzorgers.

Crisistraject ongewenst en/ of onacceptabel gedrag

De school stelt grenzen aan kinderen die zich niet aan de schoolregels houden. Het doel van deze aanpak is dat kinderen leren van hun vergissingen. Als een leerling zich niet aan de regels houdt, waarschuwt de leraar de leerling. Daarbij wordt benoemd welk gedrag de leerling ***wel*** moet laten zien. De leraar en/ of het kind kunnen ervoor kiezen om gebruik te maken van de time-in in de klas/school. Later wordt besproken waarom het betrokken kind daar moest (of ging) zitten. Als de leerling na ongewenst/ onacceptabel gedrag opnieuw een regel overtreedt, dan worden de volgende stappen doorlopen:

Stap 1: Oepsblad/nadenkformulier invullen

- De leerling vult (indien nodig bij een andere leraar) een Oepsblad in. Door de vragen op de kaart denkt het kind na over wat er misging, welke gedragsregel erbij hoort, hoe hij kan zorgen dat het volgende keer wel goed gaat, en hoe hij het kan goedmaken met de betrokken personen. Het doel is dat het kind leert van zijn fouten.
- Als het Oepsblad is ingevuld, mag het kind de klas weer in.
- Na schooltijd bespreekt de leraar het Oepsblad met de leerling. Het kind bedenkt samen met de leraar hoe hij kan zorgen dat het voortaan beter gaat in de betreffende situatie.
- De groepsleraar maakt een notitie (Gedrag en Welzijn) in Parnassys, bewaart het Oepsblad in de incidentenmap en neemt contact op met de IB'er als dat nodig is.
- De leraar neemt na drie Oepsbladen contact op met ouders.
- De IB'ers worden op de hoogte gebracht wanneer en waarom er een Oepsblad is ingevuld.

Terug naar begin

Stap 2: inlichten en oplossing zoeken

- Als de leerling binnen een maand voor de derde keer een schoolregel overtreedt dan gaan de leraar en de IB'er in gesprek met de ouders van de leerling.
- Het doel is: inlichten over de voorvallen, samen met ouders een oplossing zoeken om het gedrag van het kind te verbeteren en een tijdpad schetsen.
- De groepsleraar maakt een notitie in Parnassys.
- De IB'er gaat in gesprek met de directie. In uiterste gevallen gaan we direct naar stap 4.
- Schoolmaatschappelijk werk kan ook betrokken worden.

Stap 3: directie wordt betrokken

- Als de leerling opnieuw een schoolregel overtreedt, dan wordt hij naar de directie ingelicht. De leerling vult daar nogmaals een Oepsblad in en ouders worden op de hoogte gesteld.
- Er wordt een gesprek met de ouders van de leerling gevoerd en per geval wordt beoordeeld wie bij dit gesprek aansluiten. Het doel is: inlichten over het voorval en samen met ouders een oplossing zoeken om het gedrag van het kind te verbeteren. Wanneer er geen verbetering is gaan we richting stap 4.
- Afhankelijk van de ernst en/of frequentie van het ongewenste gedrag, licht de directie het bestuur in.

Stap 4: protocol schorsing en verwijdering

Bij de volgende overtreding gaat het protocol schorsing en verwijdering van ons schoolbestuur Stichting Agora.

Protocol agressie en geweld

Agressie en (het dreigen met) geweld worden gezien als grensoverschrijdend gedrag. Uitgangspunt is dat op het schoolterrein en binnen de schoolhekken iedere vorm van verbaal en fysiek geweld, agressie en seksuele intimidatie door ouders, personeel, leerlingen, vrijwilligers, stagiaires en dergelijke zoveel mogelijk voorkomen en niet getolereerd wordt. Hieronder worden tevens aanhoudend pesten, diefstal, vernieling, vuurwerkbezit en/ of wapenbezit verstaan.

Gedragscode bij agressie en geweld

De medewerkers zijn zich bewust van de eigen professionele houding in het omgaan met agressie. Zij trachten met professioneel handelen agressie en geweld te voorkomen door:

1. Dreigende situaties te her- en onderkennen;
2. Agressieve leerlingen te scheiden;
3. Agressieve momenten middels afleiding te doorbreken;
4. Te praten met betreffende leerlingen om het onderliggende conflict duidelijk te krijgen en op te lossen;
5. Lichamelijk in te grijpen als er gevaar voor de leerling, een ander of de medewerker zelf ontstaat;
6. Leerlingen, die lichamelijk geweld hebben gepleegd, worden geregistreerd via de incidentenregistratie in Parnassys en doorgegeven aan het schoolbestuur.

Grensoverschrijdend gedrag door een medewerker wordt niet getolereerd. Mocht het toch voorkomen, dan deelt de medewerker dit onmiddellijk mee aan de directie. Met goed pedagogisch handelen van de leraar en een prettig klassenklimaat kunnen veel problemen voorkomen worden. Toch kan er in een klas een situatie ontstaan waarin de medewerker het noodzakelijk acht fysiek in te grijpen. Het gaat dan om situaties waarbij het gedrag van een leerling een (ernstig) gevaar vormt voor de gezondheid of veiligheid van zichzelf of anderen, dat alleen door onmiddellijk ingrijpen kan worden voorkomen.

De medewerker gaat in overleg met de directie en neemt zo snel mogelijk contact op met de ouders om het gebeurde te melden en uit te leggen. Wanneer ouders het niet eens zijn met de ingreep van de medewerker, kunnen zij de klachtenregeling volgen van het schoolbestuur Stichting Agora De directie houdt van elk voorval een dossier bij.

Terug naar begin

Gedragscode bij discriminatie

Discriminatie is het onterecht ongelijk behandelen, achterstellen of uitsluiten van mensen op basis van persoonlijke kernmerken die er in een schoolse situatie niet toe doen.

We leven in een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen uit onze samenleving hun eigen cultuur hebben. Wanneer kinderen een andere cultuur binnen de school brengen wordt dit als een verrijking ervaren. Het vraagt wel extra inzet en aandacht/ alertheid om tot een goed (pedagogisch) klimaat voor alle kinderen te komen.

Het volgende wordt van iedereen binnen de school verwacht:

- De medewerkers, de kinderen en hun ouders worden gelijkwaardig behandeld. Er wordt geen discriminerende taal gebruikt.
- Er wordt voor gezorgd dat er in school geen discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in te gebruiken boeken, e-mail en dergelijke.
- Er wordt op toegezien dat leerlingen en ouders ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
- Het personeel, de leerling en ouders nemen duidelijk afstand van discriminerend gedrag en maken dit ook kenbaar.
- Bij discriminatie door personeel wordt het personeelslid door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja, welke disciplinaire maatregelen er worden genomen.
- Bij discriminatie door vrijwilligers, stagiaires, ouders en/of leerlingen worden deze door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Vrijwilligers volgen de gedragscode voor vrijwilligers van het schoolbestuur Agora.

Bij herhaaldelijke overtreding van de gedragsregels wordt melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja, welke maatregelen er worden genomen. In het uiterste geval kan hierbij gedacht worden aan schorsing of verwijdering/ ontzegging van betrokkene tot de school en het schoolterrein. Dit verloopt altijd via het schoolbestuur.

Terug naar begin

Bijlagen

1. OEPSblad groep 1 t/m 3
2. OEPSblad groep 4 t/m 8
3. Signaalkaart pesten
4. De luisterleerkrachten
5. Formulier incidentenregistratie
6. Formulier wegen aard en ernst

[Terug naar begin]

Bijlage 1: OEPSblad groep 1 t/m 3

Oeps, er is iets vervelends gebeurd (groep 1-3)

Naam: _____

Uit groep: ____

Datum: _____

---

1. **Wat gebeurde er?**

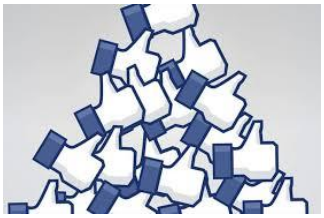
---

2. **Wat deed ik?**

---

3. **De volgende keer …..**

Jouw handtekening: _____ Besproken met juf/meneer: _____

[Terug naar begin]

Bijlage 2: OEPSblad groep 4 t/m 8

Oeps, er is iets vervelends gebeurd (groep 4-8)

Naam: _____ uit groep ____ Datum: _____

1. Wanneer gebeurde het:

○ maandag ○ dinsdag ○ woensdag ○ donderdag ○ vrijdag

Wie waren erbij?

_____

_____

2. Waar gebeurde het?

○ in de klas ○ in de gang ○ op de speelplaats ○ bij de wc's ○ in de gymzaal
○ bij de BSO ○ ergens anders n.l.:

_____

3. Wat gebeurde er?

○ iemand pestte mij ○ iemand schold mij uit ○ iemand duwde mij
○ iemand huilde ○ iemand schopte mij ○ iemand maakte iets kapot
○ iets anders n.l.:

_____

4. Wat deed jij?

○ ik liep weg ○ ik schopte / kneep ○ ik duwde ○ ik huilde ○ ik riep een scheldwoord
○ ik maakte iets kapot ○ iets anders n.l.:

_____

_____

_____

5. Wat gebeurde er daarna?

_____

_____

Terug naar begin

6. Had jij ervoor kunnen zorgen dat het niet gebeurd was? Waarom?

_____

_____

7. Wat heb je ervan geleerd?

_____

_____

8. Is er nog iets belangrijks wat je hierover wilt vertellen? Doe dat dan hieronder.

_____

Jouw handtekening: _____ Besproken met juf/meneer: _____

Bijlage 3: signaalkaart pesten

Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

1 Let op vluchtgedrag

2 Kijk naar rol-vastheid

3 Let op signaalgedragingen

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

6 Herhaald plagen is pesten

Tip

1 **Weg met vooroordelen**
Alle kinderen kunnen slachtoffer zijn van pesten, dus weg met vooroordelen dat alleen de kneusjes gepest worden. Ook de jongen die goed kan sporten of het meisje dat populair is, kan slachtoffer zijn van pesten. Het standaardprofiel van een slachtoffer of dader bestaat niet!

2 **Neem signalen serieus**
Als kinderen aangeven dat ze gepest worden of wanneer ouders hiervan melding maken in school, neem deze signalen dan serieus. Ook al heb je het pesten niet kunnen waarnemen, het betekent niet dat er **niet** gepest wordt. Het is voor kinderen vaak lastig om toe te geven dat ze gepest worden, dus elk signaal moet serieus genomen worden. Bovendien kan pesten zo subtiel zijn dat slechts weinig leerlingen het waarnemen, daardoor kan het lijken dat het niet voorkomt.

3 **Doe onderzoekjes en testjes**
Kinderen weten vaak goed wie door wie gepest wordt in de klas. Je kunt kleine onderzoekjes en testjes doen om er achter te komen wat kinderen weten. Natuurlijk kan het beeld dat kinderen hebben vertekend zijn, maar het kan goede aanwijzingen bevatten.

[Terug naar begin](#)

Pestgedrag is vaak moeilijk te herkennen. Deze 6 'alerts' kunnen helpen om alert te zijn op pestgedrag. Het betekent overigens niet dat er niet gepest wordt als er op alle alerts negatief wordt geantwoord. Maar zelfs bij één positief antwoord is het tijd voor extra aandacht en misschien wel maatregelen.

Deze kaart is bedoeld om je te helpen om belangrijke signalen niet over het hoofd te zien.

Kinderen die gepest worden proberen vaak sociale groepen waarin ze het risico lopen om gepest te worden te vermijden. Deze vermijding noemen we vluchtgedrag.
Voorbeelden zijn: alléén spelen op het schoolplein, langdurig toiletbezoek of in de gang blijven hangen, vrijwillig extra taken doen als de school uit is of tijdens het speelkwartier.

1 Let op vluchtgedrag

Bij pesten heeft iedereen zijn vaste rol, dit in tegenstelling tot plagen. Als iets een plagerijtje lijkt, kijk dan eens of het altijd dezelfde is die plaagt en altijd dezelfde die moet incasseren. Bij pesten zien we ook altijd meelopers en omstanders. De pester staat meestal niet alleen, de gepeste wel.
Wees je ervan bewust dat pesten niet altijd uit grote gedragingen bestaat, soms is het een stemmetje imiteren of iemand nadoen, maar altijd in dezelfde rollen.

2 Kijk naar rol-vastheid

Kinderen die gepest worden, vertonen soms signaal-gedrag. Dit kunnen onschuldige gedragingen zijn die aangeven dat er stress is: krabben, tics, vreemd praten, opeens druk met iets bezig zijn, dromen. Maar het kunnen ook ernstige signalen zijn zoals vaak ziek zijn, buikklachten of zelfbeschadiging (met een schaar in je arm snijden of jezelf opzettelijk verbranden).

3 Let op signaalgedragingen

Kinderen maken ruzie en vechten, dit hoort erbij, maar vaak hebben kinderen na afloop een schuldgevoel of zoeken ze naar een manier om te verzoenen. Elkaar voor een aantal dagen ontwijken kan ook een manier van verzoening zijn. Bij pesten zien we dat de pester meestal niet wil verzoenen en ook niet begrijpt waarom. Schuldgevoel ontbreekt omdat het slachtoffer het in zijn ogen verdient. Zie je dat kinderen conflicten hebben, maar geen toenadering zoeken dan is er misschien iets aan de hand.

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

Pesten is soms letterlijk fysiek grensoverschrijdend en als iemand te dicht in de buurt komt kan dat bedreigend zijn. Pesters gaan deze grens vaak subtiel over door het slachtoffer even te duwen in het langslopen terwijl ze boeken uitdelen, de weg te blokkeren, onder de tafel met de voeten tegen de stoel te duwen en soms door heel dicht op de ander te staan. Fysiek grensoverschrijdend kan ook op afstand door de ander aan te staren terwijl het slachtoffer alles doet om de blik te ontwijken.

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

Vaak wordt negatief gedrag afgedaan als een plagerijtje. Als het een herhaling is dan gaat het duidelijk om pesten. Een plagerijtje is leuk als het eenmalig is. Herhaling kan ook voorkomen omdat niet één leerling een geintje uithaalt, maar meerdere leerlingen hetzelfde geintje uithalen met hetzelfde slachtoffer.
Heb je een geintje vaker gehoord: stop het!

6 Herhaald plagen is pesten

Apemanagement translating science to knowledge

Radboud Universiteit

praktikon

Voor onze contactgegevens zie: www.pestkopapenkop.nl

Disclaimer: Deze kaart is slechts een hulpmiddel voor scholen en leerkrachten. De makers kunnen niet garanderen dat elke vorm van pesten hierdoor herkend of voorkomen wordt. De intentie is de professionaliteit van de leerkracht te ondersteunen en daarom kunnen de makers niet aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik van deze kaart.

Copyright Apemanagement® Eijsden en Praktikon, Nijmegen.

Deze kaart mag zonder toestemming gekopieerd en vermenigvuldigd worden mits met bronvermelding. De teksten en plaatjes mogen niet door derden voor commerciële doeleinden gebruikt worden.

Bijlage 4: de luisterleerkracht

Luisterleerkracht bij ons op school

Dit zijn juf Sandra en juf Josien.

Juf Sandra juf Josien

Je kunt juf Sandra vinden in groep 4B en juf Josien in groep 6A.

Juf Sandra en juf Josien zijn elke dag aanwezig.

Deze juffen zijn op De Golfbreker de luisterleerkrachten van de kinderen, dus voor jullie.

Wat is een luisterleerkracht?

Een luisterleerkracht is iemand waar je naar toe kunt gaan om te praten over dingen die je niet zomaar aan iemand vertelt.

Het kan bijvoorbeeld wel eens gebeuren dat je iets meemaakt waarvan je denkt of vindt dat je dat aan iemand (een volwassene) moet vertellen. Als je het gevoel hebt dat je dit niet aan je vader, moeder, familie, vriendjes/vriendinnetjes of je eigen juf/meester kunt vertellen, dan zijn wij er om naar je te luisteren en als het nodig is verder te helpen/te ondersteunen/ door te verwijzen.

Blijf niet zitten met iets, zoek een luisterend oor!

Blijf niet zitten met iets, zoek een luisterend oor!

Terug naar begin

Bijlage 5: formulier incidentenregistratie in Parnassys

Notitie:

Algemene gegevens

Datum incident:

Tijd:

Locatie:

Groep:

Naam melder:

Betrokkene

Naam leerling:

Naam medewerker(s):

Overige betrokkenen (geen namen van andere kinderen noemen):

Type incident (meerdere keuzes mogelijk) *Weghalen wat niet van toepassing is*

Fysiek geweld

Psychisch geweld/ pesten

Discriminatie

Seksuele intimidatie

Ongeval/ bijna-ongeval

Anders, namelijk:

Beschrijving van het incident

(Feitelijke omschrijving, inclusief aanleiding en verloop)

Gevolgen van het incident

[Terug naar begin]

Directe maatregelen genomen

(Acties om veiligheid te herstellen. Benoem door wie de acties zijn gedaan)

Nazorg en vervolgacties

(Communicatie met ouders, begeleiding, herstelgesprek, gemaakte afspraken etc.)

Preventieve maatregelen

(Voorkomen van herhaling)

[Terug naar begin]

Bijlage 6: formulier wegen aard en ernst

Wat zijn de zorgen?	**Wat gaat goed?**
Kind:	Kind:
Ouders/ gezin:	Ouders/gezin:
Overige signalen:	

1. Is er sprake van acute of structurele onveiligheid of disclosure? Ja / Nee *Bij een Ja, altijd melden bij VT en overleg over de verdere stappen* *Bij een Nee, doorgaan naar punt 2.*
2. Wat is mijn grootste zorg?
3. Wanneer is het goed genoeg?
4. Schaal: 0= je grootste zorg is uitgekomen, 10 = de situatie is goed genoeg 0 ----------10
5. Welke hulp is er nodig?
6. Wie gaat die uitvoeren en hoe vindt de overdracht plaats?